Cymdeithas
Cyfieithwyr
Cymru

Llawlyfr

Diwrnod y Prawf CAP:

y Prawf CAP i'r Saesneg a'r Prawf CAP i'r Gymraeg

Cymdeithas Cyfieithwyr Cymru
Intec
Parc Menai
Bangor
Gwynedd
LL57 4FG

01248 371839

swyddfa@cyfieithwyr.cymru

www.cyfieithwyr.cymru

@cyfieithwyr

Cofrestrwyd yng Nghymru: 4741023

Cynnwys

	Cynnwys	2
1.	Cymdeithas Cyfieithwyr Cymru	3
2.	Aelodaeth CAP	4
3.	Y Prawf CAP	5
4.	Cofrestru a thalu	7
5.	Trefn y Prawf CAP	9
6.	Beth sy'n digwydd ar ôl Diwrnod y Prawf CAP	11
7.	Canllawiau asesu'r Prawf CAP	14
8.	Aelodaeth o Gymdeithas Cyfieithwyr Cymru	16

Nod a bwriad y llawlyfr hwn

Bwriad y llawlyfr hwn yw cyflwyno'r holl wybodaeth am Ddiwrnod y Prawf CAP, pan gynhelir Prawf CAP i'r Saesneg a Phrawf CAP i'r Gymraeg yn rhithwir trwy Zoom. Mae'r wybodaeth yn y llawlyfr hwn yn berthnasol i'r ddau Brawf CAP.

Mae'r llawlyfr hwn yn cynnwys yr atebion i'r rhan fwyaf o'r cwestiynau am y ddau Brawf CAP gan gynnwys y safon sy'n ddisgwyliedig gan ymgeiswyr, cofrestru, trefniadau Diwrnod y Prawf CAP, asesu'r ceisiadau, cyhoeddi'r canlyniadau, a'r hyn sy'n digwydd wedyn. Rhaid i bob ymgeisydd lenwi ffurflen gofrestru.

Gweinyddir Diwrnod y Prawf CAP gan Reolwr Gweinyddol y Gymdeithas. Dylid cyfeirio pob ymholiad i swyddfa@cyfieithwyr.cymru.

Roedd y wybodaeth yn gywir adeg cyhoeddi'r llawlyfr hwn ar 27 Tachwedd 2025.

1. Cymdeithas Cyfieithwyr Cymru

Cymdeithas Cyfieithwyr Cymru yw'r sefydliad cenedlaethol sy'n arwain, datblygu a hyrwyddo cyfieithu proffesiynol. Hi yw'r unig gymdeithas broffesiynol ar gyfer cyfieithwyr Cymraeg i/o'r Saesneg, p'un a ydynt yn gyfieithwyr testun ynteu'n gyfieithwyr ar y pryd, a bu'n allweddol wrth greu cymuned o gyfieithwyr proffesiynol ledled Cymru.

Mae gan y Gymdeithas dair lefel o aelodaeth: aelodaeth Gyflawn a Sylfaenol ym maes cyfieithu testun, ac aelodaeth Cyfieithu ar y Pryd (CAP). Dim ond drwy lwyddo yn Arholiadau Aelodaeth Testun neu ym Mhrawf CAP y Gymdeithas y gellir dod yn aelod ohoni. Dim ond unigolion all fod yn aelodau o'r Gymdeithas er bod categori/au eraill.

Mae'r Gymdeithas yn cynrychioli pob agwedd ar gyfieithu proffesiynol Cymraeg i/o'r Saesneg: mae aelodau'r Gymdeithas yn gweithio mewn swyddi yn y sector cyhoeddus a'r trydydd sector, yn y sector preifat, ac ar eu liwt eu hunain. Mae cyfieithwyr yn ganolog i gynorthwyo cyrraedd nod Llywodraeth Cymru o gyrraedd miliwn o siaradwyr ac yn creu pont rhwng y carfanau.

Ers ei sefydlu yn 1976 mae'r Gymdeithas wedi:

- cynnal, datblygu a hyrwyddo'r safonau proffesiynol uchaf mewn cyfieithu Cymraeg i/o'r Saesneg trwy osod y safonau cyfieithu proffesiynol hynny, a gwella, cynyddu a datblygu sgiliau a gwybodaeth cyfieithwyr.

- sicrhau bod y proffesiwn/diwydiant cyfieithu yn datblygu'n effeithiol fel rhan o'r broses o hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg, a'i fod yn gallu ymateb yn rhagweithiol i anghenion y Gymru ddwyieithog sydd ohoni.

Wrth fynd ati i gyflawni hyn, bwriad y Gymdeithas yw cynrychioli cyfieithwyr a chyfieithwyr ar y pryd Cymraeg i/o'r Saesneg, gostwng nifer yr achosion lle gall unrhyw un ei (g)alw ei hun yn gyfieithydd heb gymhwyster proffesiynol priodol, a gwella dealltwriaeth a gwybodaeth y rhai sy'n gyfrifol am gaffael gwasanaethau cyfieithu a rhoi'r sicrwydd iddynt y gallant ddisgwyl gwaith o safon trwy ddefnyddio aelod cymwysedig.

Trwy roi grant blynyddol i'r Gymdeithas ers 1997 – yn uniongyrchol ers 2016 a thrwy law Comisiynydd y Gymraeg (2012–16) a Bwrdd yr Iaith Gymraeg cyn hynny – mae'r Llywodraeth wedi buddsoddi dros £1.9 miliwn yng ngwaith y Gymdeithas i ddatblygu, hyrwyddo a chryfhau'r proffesiwn/diwydiant cyfieithu Cymraeg i/o'r Saesneg.

I gael gwybod rhagor am weithgareddau a gwasanaethau'r Gymdeithas, ewch i'r wefan https://www.cyfieithwyr.cymru/cy/.

Caiff y Gymdeithas ei hariannu'n rhannol gan Lywodraeth Cymru.

2. Aelodaeth CAP

Mae safon Aelodaeth CAP yn cyfateb i safon aelodaeth gwbl broffesiynol lle gall yr aelod gyfieithu'n rhugl ac yn gywir o'r Gymraeg i'r Saesneg ac/neu o'r Saesneg i'r Gymraeg mewn sefyllfaoedd sy'n amrywio o'r tra ffurfiol i'r anffurfiol iawn a hynny heb oruchwyliaeth. Disgwylir iddo feddu ar ddealltwriaeth glir o gefndir diwylliannol y ddwy iaith a gallu ieithyddol rhugl, llyfn ac idiomatig.

Felly, mae i aelodaeth CAP y Gymdeithas yr un statws ag aelodaeth Gyflawn i'r Cyfieithwyr testun. Ni chynigir aelodaeth CAP sylfaenol oherwydd yr angen i wrandawyr fod yn gwbl ffyddiog o allu'r cyfieithydd i gyfieithu'n gyflawn ac yn gywir, heb yr angen i fod o dan oruchwyliaeth gan gyfieithydd ar y pryd profiadol.

Mae dau gategori o Aelodaeth CAP, i'r Saesneg ac i'r Gymraeg. Dyfernir aelodaeth yn unol â'r iaith darged y mae'r ymgeisydd yn llwyddo ynddi. Nodir y lefel(au) o aelodaeth yn glir ar y dystysgrif aelodaeth ac yng Nghofnod Aelodaeth yr aelod ar wefan y Gymdeithas.

Dim ond drwy lwyddo ym Mhrawf CAP y Gymdeithas y gellir dod yn Aelod CAP.

Safon ddisgwyliedig yr ymgeiswyr

Yn achos y ddau Brawf CAP yr hyn sy'n bwysig yw y dylai ymgeiswyr gyfleu hyder wrth arfer y grefft o gyfieithu ar y pryd ac y dylent deimlo'n ffyddiog eu bod wedi cyrraedd safon Aelodaeth CAP i ennyn hyder yn y gwrandawr mewn sefyllfaoedd o bob math.

Cyn ystyried sefyll y Prawf CAP i'r Saesneg, argymhellwn y dylai ymgeiswyr feddu ar o leiaf 200 awr o brofiad cyfieithu ar y pryd. Oherwydd bod amgylchiadau gwaith cyfieithwyr yn wahanol a bydd y gofynion arnynt i gyfieithu ar y pryd yn amrywio'n helaeth, nid ydym am bennu cyfnod penodol ar gyfer cyflawni hyn. Gallai cyfieithydd sy'n cyfieithu ar y pryd yn gyson mewn cyfarfodydd gyrraedd y nifer hwn o oriau mewn ychydig o fisoedd, ond gallai gymryd yn hirach i rywun nad yw'n cyfieithu ar y pryd mor aml â hynny neu lle mae llai o alw am gyfieithu ar y pryd yn y cyfarfodydd y mae'n bresennol ynddynt. Canllaw yn unig yw hwn, wrth gwrs, ac ymddiriedir yn yr ymgeisydd i farnu a yw'n barod i sefyll y prawf a thalu'r ffi briodol.

Cyn ystyried sefyll y Prawf CAP i'r Gymraeg, argymhellwn y dylai ymgeiswyr feddu ar o leiaf 200 awr o brofiad cyfieithu ar y pryd i'r Saesneg. Yr hyn sy'n bwysig yn yr achos hwn yw'r profiad sydd gan ymgeisydd o gyfieithu ar y pryd. Am fod y galw yn sylweddol is yn hyn o beth, unwaith eto dibynnir ar yr ymgeisydd i bennu a yw'n barod i sefyll y prawf hwn.

Gwybodaeth ddefnyddiol

Fel rhan o'u paratoadau i sefyll Prawf CAP, dylai ymgeiswyr ddarllen yr Adroddiadau Cyffredinol a luniwyd yn dilyn y Profion CAP a fu sydd i'w cael ar wefan y Gymdeithas, https://www.cyfieithwyr.cymru/cy/ymaelodi/adroddiadau-cyffredinol-y-prawf-cap.

Mae darnau ymarfer hefyd i'w cael ar wefan 'Llwyfan Cyfieithu ar y Pryd' Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant, https://cyfieithuarypryd.cymru/.

3. Y Prawf CAP

3.1 Nod y Prawf CAP

Diben y Prawf CAP yw asesu gallu ymgeiswyr i gyfieithu ar y pryd yn rhugl a llyfn, a chyfleu neges y gwreiddiol yn gywir.

Nod y Prawf CAP, p'un ai yw i'r Saesneg neu i'r Gymraeg, yw efelychu, orau y gellir, sefyllfa lle bydd gofyn cyfieithu ar y pryd. Dylai'r ymgeisydd ymgymryd â'r dasg yn y Prawf CAP fel petai'n mynd ati i gyfieithu ar y pryd mewn cyfarfod go iawn.

Cynhelir y Prawf CAP yn rhithwir gan ddefnyddio Zoom. Bydd yr ochr dechnegol dan reolaeth peiriannydd sain proffesiynol o CTV Sound Studios, Caerdydd, a fydd yn gyfrifol am recordio'r Prawf CAP ac am reoli'r sain. Yn dilyn blynyddoedd lawer o reoli'r ochr dechnegol ar gyfer profion CAP, mae'r peiriannydd yn gwybod yn union beth i chwilio a gwrando amdano o ran diffygion llais/techneg mic er mwyn cadarnhau bod y prawf yn gallu mynd rhagddo'n ddidrafferth.

Hoffem bwysleisio mai defnyddio'r platfform hwn fel dull o gynnal y Prawf CAP a wnawn. Bydd caniatáu i ymgeiswyr sefyll Prawf CAP mewn man o'u dewis hwy, e.e. yn eu cartref neu swyddfa, yn gwneud y Prawf CAP yn fwy hygyrch nag erioed. Awgrymir bod ymgeiswyr yn ymgyfarwyddo â Zoom ac yn gwirio'u sain, eu cysylltedd ac ansawdd eu meicroffon.

3.2 Y Prawf CAP

Cynhelir y Prawf CAP o dan oruchwyliaeth y Gymdeithas a thechnegydd proffesiynol, a hynny o dan amodau arholiad. Os caiff ymgeisydd anhawster wrth gyfieithu'r darnau, ni ddylai ddisgwyl cael ailddechrau'r Prawf CAP a dylai fwrw ymlaen fel y byddai'n ei wneud mewn sefyllfa go iawn oni bai y cyfyd problem dechnegol y tu hwnt i reolaeth yr ymgeisydd. Dylai'r ymgeisydd roi gwybod am drafferthion technegol yn y fan a'r lle.

Bydd y Prawf CAP yn dechrau'n brydlon ar yr amser penodedig oni chyfyd amgylchiadau sydd y tu hwnt i reolaeth y Gymdeithas. Os na fydd ymgeisydd yn dilyn yr amserlen ar gyfer ei Brawf CAP heb reswm digonol, ni chaiff sefyll y Prawf CAP ac nid ad-delir y ffi.

Clustnodir awr ar gyfer Prawf CAP pob ymgeisydd.

Bydd gofyn i'r ymgeisydd gyfieithu dau ddarn o natur wrthgyferbyniol ac o ryw 10 munud yr un o hyd. Caiff y darnau eu dethol (drwy gydweithrediad ymysg aseswyr) o amrywiol ffynonellau, ac mae pob un yn realistig ei natur i waith cyfieithydd ar y pryd abl. Mae lefel yr her bob amser yn berthnasol i'r hyn sy'n ofynnol gael aelod CAP cymwysedig. Caiff yr ymgeisydd wybodaeth gefndir gynorthwyol am y darnau hyn i'w darllen cyn dechrau cyfieithu. Bydd y wybodaeth hon yn yr iaith darged. Nid diben y prawf yw baglu neb na'i ddal allan.

Chwaraeir y darnau prawf trwy Zoom. Recordir pob ymgais. Caiff y recordiad ei anfon at yr aseswyr.

Dim ond y peiriannydd sain a'r goruchwyliwr fydd yn gwrando ar yr ymgeisydd yn cyfieithu ar y pryd yn fyw. Bydd modd gwirio ac asesu lefel y sain cyn dechrau cyfieithu.

Os bydd y Gymdeithas yn penderfynu fod yn rhaid rhoi'r gorau i'r Prawf CAP, trefnir cynnal Prawf CAP arall cyn gynted â phosibl. Ni chodir tâl pellach ar ymgeiswyr.

3.3 Gofynion technegol y Prawf CAP

Oherwydd y cynhelir y Prawf CAP yn rhithwir gan ddefnyddio Zoom, bydd yn rhaid i bob ymgeisydd fodloni'r gofynion technegol a ganlyn:

- cyflymder cysylltedd â'r we o dros 20mb i lawrlwytho a 10mb i uwchlwytho (Gallwch wirio cyflymder eich cysylltedd â'r we trwy ddilyn y ddolen hon, https://www.speedtest.net.)
- cebl 'ethernet' os nad yw'r cysylltedd wi-fi â'r we yn ddigonol
- camera ar y cyfrifiadur
- penset a meicroffon (ar wahân neu'n rhan o'r un teclyn)
- ystafell dawel lle na fydd na neb na dim yn tarfu ar yr ymgeisydd yn ystod y Prawf CAP
- diffodd unrhyw raglenni neu apiau ar eich peiriant a allai seinio i'r alwad/ recordiad pan fydd neges yn cyrraedd

gwirio ansawdd sain ymlaen llaw drwy recordio pwt ar feddalwedd fel Audacity. Mae'n bwysig diwygio'r gosodiadau sain os oes amheuaeth nad yw'r sain o ansawdd digonol neu addasu lleoliad y meic o'r geg. Mae lefel llais / lleoliad y meic o'r geg yn beth personol iawn, a dyna pam yr awgrymir gwrando'n unigol ymlaen llaw bob tro. Bydd hyn yn osgoi unrhyw amhariad i'r recordiad yn y prawf.

Yn ddelfrydol dylai'r ymgeisydd sefyll y Prawf CAP mewn lleoliad sy'n gyfarwydd iddo ac un y mae'n CAPio ohono'n arferol ac yn rheolaidd.

Bydd unrhyw ymgeisydd a fydd yn sefyll y Prawf CAP heb gadarnhau ei fod yn bodloni'r gofynion technegol hyn yn **sefyll y Prawf CAP ar ei fenter ei hun**. Os cyfyd trafferthion yn ystod y Prawf CAP oherwydd nad oes ganddo'r offer technegol sy'n angenrheidiol, ni roddir ad- daliad.

Bydd y peiriannydd sain yn gwirio cyflymder cysylltedd â'r we pob ymgeisydd ar ddechrau'r Prawf CAP.

3.4 Cyfrinachedd

Gan fod hwn yn brawf proffesiynol, gofynnir i bob ymgeisydd barchu'r angen i bawb sefyll y Prawf CAP dan yr un amodau. Felly dylai ymatal rhag cysylltu ag unrhyw ymgeisydd arall.

3.5 Hawliau'r Gymdeithas

Bydd Prawf CAP pob ymgeisydd yn eiddo i'r Gymdeithas. Ceidw'r Gymdeithas yr hawl i ddefnyddio darnau prawf unrhyw ymgeisydd, yn ddienw, at ddibenion hyfforddi.

4. Cofrestru a thalu

4.1 Y ffurflen gofrestru

Rhaid i bob ymgeisydd lenwi'r ffurflen gofrestru cyn y caiff sefyll Prawf CAP. Rhaid anfon ffurflen gofrestru ar wahân ar gyfer pob unigolyn a fydd yn sefyll Prawf CAP. Mae'r ffurflen gofrestru'n ddogfen ar ei phen ei hun ac nid yw'n rhan o'r llawlyfr hwn.

Dylid e-bostio'r ffurflen gofrestru i swyddfa@cyfieithwyr.cymru ar ffurf 'Word' yn unig, ac nid ar ffurf 'pdf' nac unrhyw fformat arall.

Gofynnir i ymgeiswyr nodi yn ei ffurflen gofrestru unrhyw amgylchiadau a/neu anghenion arbennig sydd ganddo. Ystyrir pob achos yn unigol ac fe wnaiff y Gymdeithas ei gorau glas i ymateb yn gadarnhaol i bob sefyllfa.

4.2 Dyddiad cau cofrestru

Cyhoeddir y dyddiad cau i gofrestru ar gyfer Prawf CAP ar ein gwefan, ein gwefannau cymdeithasol a'n bwletin wythnosol. Ni dderbynnir ceisiadau wedi'r dyddiad cau, a hynny er tegwch â phawb.

4.3 Y taliadau am sefyll Prawf CAP

I aelodau'r Gymdeithas, yn ogystal â'r Cwmnïau Cydnabyddedig, y Sefydliadau Cydnabyddedig a'r Darpar Aelodau: **£140.00**

I bawb arall: **£170.00**

Nid ychwanegir TAW at y taliadau hyn.

Unigolion: rhaid i chi dalu wrth gofrestru. Ni fyddwn yn cofrestru neb ar gyfer Prawf CAP oni chawn y tâl ar yr un pryd â'r ffurflen gofrestru a chyn y dyddiad cau ar gyfer cofrestru.

Sefydliadau cyhoeddus: ni ddylai ymgeisydd sy'n gweithio mewn sefydliad cyhoeddus ac y bydd ei gyflogwr yn talu am Brawf CAP ddisgwyl cael rhif archeb swyddogol cyn anfon y ffurflen gofrestru. Gall rhif yr archeb ddilyn. Cofrestru sydd bwysicaf.

Os yw rhywun yn sefyll y Prawf CAP i'r Saesneg a'r Prawf CAP i'r Gymraeg ar yr un diwrnod, yna bydd yn sefyll dau Brawf CAP. Bydd gostyngiad o £40 am sefyll y ddau brawf.

4.4 Sut i dalu am sefyll Prawf CAP

Mae dwy ffordd o dalu am sefyll Prawf CAP:

TALIAD ELECTRONIG

Os byddwch chi'n gwneud taliad electronig, rhaid i chi wneud hwnnw'r un pryd ag y byddwch chi'n anfon y ffurflen gofrestru, gan roi 'Prawf CAP' yn gyfeirnod eich taliad. Y wybodaeth angenrheidiol wrth wneud taliad electronig yw:
Cod didoli: 40–09–03 (HSBC, Bangor)
Rhif y cyfrif: 31670557
Enw'r Cyfrif: Cymdeithas Cyfieithwyr Cymru Cyf

ARCHEB SWYDDOGOL

Yn achos unigolion sy'n gweithio yn y sector cyhoeddus sydd am i ni anfonebu'r cyflogwr, llenwch y ffurflen gofrestru ac e-bostiwch hi fel atodiad, gan nodi rhif yr archeb a'r cyfeiriad ar gyfer anfonebu os yw'r wybodaeth hon gennych. Os nad yw'r wybodaeth hon ar gael wrth anfon y ffurflen gofrestru, dylid anfon y wybodaeth hon trwy e-bost cyn gynted ag y bydd ar gael.

Sylwer, ni ellir talu â cherdyn credyd nac â cherdyn debyd.

4.5 Cydnabod derbyn y ffurflen gofrestru

Bydd y Gymdeithas yn cydnabod derbyn pob ffurflen gofrestru, yn ogystal â'r taliad/rhif archeb, drwy e-bost o fewn tri diwrnod gwaith iddi ein cyrraedd ni.

Bydd y Gymdeithas yn gohebu â phob ymgeisydd yn unigol gan ddefnyddio'r manylion cyswllt a roddir yn y ffurflen gofrestru ni waeth pwy sydd yn talu i'r ymgeisydd sefyll y Prawf CAP.

Sylwer, cyfrifoldeb pob ymgeisydd yw gwirio fod y Gymdeithas wedi derbyn ei ffurflen gofrestru erbyn 5:00pm ar y dyddiad cau.

4.6 Os bydd yn rhaid canslo neu ohirio'r Prawf CAP

Os bydd y Gymdeithas yn gorfod canslo neu ohirio Diwrnod y Prawf CAP, rhoddir dewis i'r ymgeisydd gael ad-daliad llawn neu gredyd.

4.7 Os bydd ymgeisydd yn tynnu'n ôl o'r Prawf CAP

Os bydd ymgeisydd yn tynnu'n ôl, rhaid iddo anfon e-bost at swyddfa@cyfieithwyr.cymru yn rhoi gwybod i ni.

Y telerau canslo fydd:
- 7 diwrnod neu ragor cyn Diwrnod y Prawf CAP, ad-delir 75% o'r ffi
- 3–6 diwrnod cyn Diwrnod y Prawf CAP, ad-delir 50% o'r ffi
- llai na thridiau cyn Diwrnod y Prawf CAP, dim ad-daliad

4.8 Y pecyn gwybodaeth am y Prawf CAP

Anfonir y pecyn gwybodaeth am y Prawf CAP perthnasol at bob ymgeisydd ddim hwyrach nag wythnos cyn Diwrnod y Prawf CAP. Caiff hwn ei e-bostio i'r cyfeiriad e-bost a nodwyd gan yr ymgeisydd yn ei ffurflen gofrestru.

Dylai ymgeisydd sydd heb gael ei becyn o fewn 5 diwrnod i Ddiwrnod y Prawf CAP gysylltu â'r swyddfa yn syth.

5. Trefn y Prawf CAP

5.1 Cyn Diwrnod y Prawf CAP

Bydd yr ymgeisydd yn derbyn manylion y prawf o flaen llaw ynghyd â gwybodaeth am amseroedd yr arholiad. Caiff y gwahoddiad Zoom ei anfon at yr ymgeisydd gan CTV Sound Studios, Caerdydd, mewn da o bryd cyn ei Brawf CAP.

5.2 Prawf CAP yr ymgeisydd

Os na fydd ymgeisydd wedi ymuno yn y cyfarfod Zoom 15 munud cyn amser dechrau ei Brawf CAP heb reswm digonol a heb gysylltu â'r goruchwyliwr, ni chaiff sefyll y Prawf CAP.

Rhan 1: croesawu a chyflwyno

Bydd y peiriannydd sain yn gwirio cyflymder cysylltedd â'r we yr ymgeisydd.

Rhan 2: darllen gwybodaeth am y ddau ddarn

Caiff y wybodaeth hon ei hanfon at yr ymgeisydd gan y goruchwyliwr trwy e-bost pan fydd yr ymgeisydd yn ymuno â'r cyfarfod Zoom.

Caiff yr ymgeisydd 15 munud i ddarllen y wybodaeth am y ddau ddarn. Caiff y wybodaeth ei darparu yn yr iaith darged. Caiff yr ymgeisydd ddefnyddio unrhyw adnoddau perthnasol, er enghraifft geiriaduron, termiaduron, cyfeirlyfrau ac unrhyw gasgliadau geirfa, yn ystod y cyfnod paratoi hwn.

Rhan 3: gwirio lefelau sain

Cyn y Prawf CAP bydd cyfle i wirio'r lefelau sain o'r ddwy ochr, y peiriannydd sain a'r ymgeisydd. Mae'n bwysig fod yr ymgeisydd yn defnyddio'r cyfnod hwn i wneud yn siŵr ei fod yn gallu clywed y ddau ddarn yn iawn wrth iddo siarad uwchben y gwreiddiol. Felly, os yw'r sain yn rhy isel neu'n rhy uchel, dyma'r amser i gywiro hynny trwy siarad â'r peiriannydd sain fel y gall osod lefel y sain i siwtio'r ymgeisydd. Mae'n bwysig fod yr ymgeisydd yn canolbwyntio ar sicrhau fod lefel y sain yn gywir yn ystod y cyfnod hwn.

Yn ystod y cyfnod o wirio lefelau'r sain, chwaraeir 30 eiliad yr un o'r ddau ddarn. Gellir ail chwarae'r darnau hyn nes y cytunir bod y lefelau'n gywir.

Rhan 4: y Prawf CAP ei hun

Yn ystod y Prawf CAP bydd gofyn i'r ymgeisydd fod ar gamera. Weithiau gall defnyddio'r camera effeithio ar gryfder y signal. Os yw diffodd y camera'n gwella'r signal, yna caiff ei ddiffodd wedi i'r technegydd weld wyneb a chlywed llais yr ymgeisydd.

Bydd gofyn i'r ymgeisydd ddweud ei rif ymgeisydd cyn dechrau cyfieithu'r darn cyntaf ac yna unwaith eto ar derfyn ei gyfieithiad o'r ail ddarn, ar ddiwedd y Prawf CAP. Ni ddylai roi ei enw: caiff pob ymgeisydd ei asesu'n ddienw.

Yn y Prawf CAP bydd ymgeisydd yn cyfieithu dau ddarn o natur wrthgyferbyniol fydd yn para ryw 10 munud yr un.

Bydd saib o funud rhwng y ddau ddarn. Bydd cloc ar y sgrin yn cyfri i lawr o 60 i 0 i ddangos hynny.

Rhaid i'r ymgeisydd roi gwybod i'r peiriannydd sain yn syth os cyfyd unrhyw fath o broblem wrth iddo gyfieithu'r darnau prawf. Os cyfyd unrhyw broblem, cofnodir y manylion gan y peiriannydd sain a'r goruchwyliwr. Rhoddir gwybod i'r aseswyr amdano.

Rhan 5: cyn gadael

Wedi gorffen cyfieithu bydd cyfle i'r ymgeisydd roi gwybod i'r goruchwyliwr a'r peiriannydd sain am unrhyw fater technegol a gododd ac yr hoffai dynnu sylw'r aseswyr ato. Cofnodir y wybodaeth hon gan y goruchwyliwr.

Sylwer, os na fydd ymgeisydd yn rhoi gwybod am unrhyw broblem dechnegol a gododd wrth iddo gyfieithu naill ai ar lafar cyn gadael y cyfarfod Zoom neu wrth ymateb i'r cynnig i roi sylwadau am y Prawf CAP (gweler 6.1 isod), ni ellir gwarantu yr ystyrir y sylwadau hyn petai'n apelio.

6. Beth sy’n digwydd ar ôl Diwrnod y Prawf CAP

6.1 Sylwadau am y Prawf CAP

Os oes gan ymgeisydd sylwadau neu gŵyn am y Prawf CAP rhwng Diwrnod y Prawf CAP a chyhoeddi’r canlyniadau, fe ddylai anfon y rhain yn ysgrifenedig i sylw’r Rheolwr Gweinyddol yn unig, ac nid at neb arall.

Anfonir e-bost at ymgeiswyr yn fuan wedi Diwrnod y Prawf CAP yn cynnig y cyfle iddynt wneud sylwadau am y Prawf CAP, gan gynnwys nodi unrhyw anawsterau technegol.

6.2 Asesu’r ceisiadau

Mae’r drefn asesu’n un gyfrinachol. Cynhelir unrhyw drafodaeth ar ymgeisydd unigol – p’un ai yw rhwng yr aseswyr â’i gilydd neu yn y Bwrdd CAP – yn ôl y rhif asesu a roddwyd i bob ymgeisydd.

Caiff pob ymgeisydd ei asesu’n ddienw gan ddau asesydd sy’n aelodau o Gofrestr Aseswyr CAP y Gymdeithas, mewn ymgynghoriad â’r Dirprwy Arholwr CAP, ac yn unol â chanllawiau asesu’r Gymdeithas.

6.3 Cyhoeddi’r canlyniadau

Caiff pob ymgeisydd wybod ei ganlyniad yn ysgrifenedig yn unig tua wyth wythnos wedi Diwrnod y Prawf CAP. Rhoddir gwybodaeth fanylach ynghylch y dyddiad yn y neges a gaiff ei hanfon wedi Diwrnod y Prawf CAP (gweler 6.1 uchod). Ni fydd modd i’r un ymgeisydd gael ei ganlyniad cyn diwrnod y cyhoeddiad swyddogol.

Bydd y Gymdeithas yn gohebu â phob ymgeisydd gan ddefnyddio’r manylion cyswllt a roddir yn y ffurflen gofrestru. Gellir newid y manylion cyswllt ar unrhyw adeg trwy roi gwybod i’r Rheolwr Gweinyddol.

Bydd y dyfarniad yn cynnwys y graddau y mae’r ymgeisydd wedi’u cael ym mhob un o’r meini prawf yn y ddau ddarn prawf, a sylw cryno am ei ymgais. Bydd yr ymgeisydd hefyd yn cael copi o’i ymgais yn y Prawf CAP (y ffeil sain).

Anfonir yr Adroddiad Cyffredinol ar y Prawf CAP at bob ymgeisydd wythnos wedi cyhoeddi’r canlyniadau.

6.4 Cael adroddiad unigol ar Brawf CAP

Gall unrhyw ymgeisydd, p’un a yw wedi llwyddo neu fethu, ofyn am adroddiad unigol ar ei ymgais yn y Prawf CAP. Bydd y sylwadau yn yr adroddiad unigol yn ymhelaethu ar y sylw cryno a roddwyd yn y pecyn dyfarniad, cyn symud ymlaen i drafod y darnau yn nhermau cyfieithu llwyddiannus ac aflwyddiannus. Amlygir unrhyw bwyntiau y teimlir eu bod yn peri trafferth.

I gael adroddiad unigol, rhaid anfon y cais yn unol â’r amserlen a nodir yn y pecyn dyfarniad.

Gweler hefyd pwynt 6.6 isod.

6.4.1 Taliadau am adroddiad unigol

I aelodau'r Gymdeithas, yn ogystal â'r Cwmnïau Cydnabyddedig, y sefydliadau a gaiff eu cydnabod, a'r Darpar Aelodau: **£40.00**

I ymgeiswyr llwyddiannus: **£40.00**

I bawb arall: **£45.00**

Nid ychwanegir TAW at y taliadau hyn.

Mae'r wybodaeth ynghylch sut i dalu yn 4.4. uchod.

6.5 Apelio

Os bydd ymgeisydd yn penderfynu apelio, argymhellwn yn gryf y dylai, yn gyntaf, wneud cais am adroddiad unigol oherwydd y byddai hynny'n rhoi darlun cliriach o'r gwaith yn ei gyfanrwydd.

Wrth apelio yn erbyn dyfarniad dylid cofio hefyd y caiff yr ymgais ei hasesu o'r newydd gan asesydd nad yw wedi bod yn gysylltiedig cyn hyn. Felly, wrth ystyried apêl gellid dod i'r casgliad bod y dyfarniad gwreiddiol yn rhy hael neu'n rhy llym.

Er gwybodaeth, mae rhai apeliadau wedi llwyddo ac eraill wedi methu.

6.5.1 Cyflwyno apêl

Gall ymgeisydd gyflwyno apêl yn erbyn dyfarniad y Bwrdd CAP drwy roi gwybod i'r Rheolwr Gweinyddol o'i fwriad i wneud hynny yn unol â'r amserlen a nodir yn y pecyn dyfarniad. Wrth wneud hynny, bydd cyfle i'r ymgeisydd gyflwyno ei resymau dros apelio yn erbyn y dyfarniad os dymuna, ond nid yw'n ofynnol.

Caiff y dyddiad cau i gyflwyno apêl ei nodi yn y pecyn canlyniad.

Gweler hefyd pwynt 6.6 isod.

6.5.2 Taliadau ar gyfer cyflwyno apêl

I aelodau'r Gymdeithas, yn ogystal â'r Cwmnïau Cydnabyddedig, y sefydliadau a gaiff eu cydnabod, a'r Darpar Aelodau: **£60.00**

I bawb arall: **£65.00**

Nid ychwanegir TAW at y taliadau hyn.

Mae'r wybodaeth ynghylch sut i dalu yn 4.4 uchod.

Ad-delir y taliad os caniateir yr apêl.

6.5.3 Ymdrin ag apêl

Caiff apêl ei hystyried gan y Prif Arholwr CAP. Bydd ei ddyfarniad yn derfynol. Fe gymer y broses o ystyried apêl hyd at fis. Hysbysir yr ymgeisydd o ganlyniad yr apêl gan y Rheolwr Gweinyddol.

6.6 Canllawiau i ymgeiswyr ynghylch cael adroddiad unigol ac apelio

Un o brif nodau Bwrdd CAP y Gymdeithas yw sicrhau chwarae teg i bawb sy'n sefyll profion CAP y Gymdeithas. Mae'r drefn asesu bresennol wedi'i strwythuro er mwyn sicrhau bod pob ymgais yn cael ei hasesu'n annibynnol gan ddau asesydd sy'n gyfieithwyr ar y pryd profiadol ac yn aelodau CAP o'r Gymdeithas. Mae'r ddau ddarn yn cael eu dadansoddi'n fanwl o ran yr amrywiol elfennau a nodir yn y canllawiau asesu.

O dan amodau prawf, derbynnir y gall rhai llithriadau annodweddiadol ddigwydd ac o ganlyniad, mae ambell ymgais yn syrthio i'r categori 'ffiniol' ym mhob rownd o brofion. Mae pob ymgais o blith y rhain yn cael ei chyfeirio gan yr aseswyr at y Dirprwy Arholwr CAP. Gwrandewir ar y ceisiadau hyn yn astud ac, yn dilyn trafodaeth fanwl yn y Bwrdd CAP, penderfynir a yw'r ymgeiswyr dan sylw yn llwyddo neu beidio. (Noder nad yw'n mynd yn erbyn yr ymgeisydd os yw'n cywiro'i hun (yn ramadegol daclus) wrth sylweddoli bod llithriad wedi digwydd yn ystod y prawf. Cyfleu cyflawnder y gwreiddiol sy'n bwysig yn nhyb yr aseswyr.)

Wrth asesu, defnyddir graddfa o 1 i 5 ar gyfer pob elfen yn y canllawiau asesu, gydag 1 yn cyfateb i 'Gwan iawn' a 5 yn cyfateb i 'Da iawn'. Er mwyn llwyddo yn y ddau ddarn, mae'n rhaid cael isafswm o 3 marc ('Derbyniol') ym mhob categori. O gofio hyn, anogir ymgeiswyr sy'n gwneud cais am adroddiad unigol i fanteisio ar yr adroddiadau hynny fel adborth adeiladol, ac i beidio â rhagdybio, oherwydd bod elfen wedi cael gradd gyfystyr â llwyddo gan yr aseswyr, fod y gwaith yn gwbl ddi-fai o ran yr elfen honno. Fel y nodwyd uchod, mae'n bosibl y bydd yr aseswyr wedi maddau ambell lithriad, ond byddent yn sicr o gyfeirio at hynny yn yr adroddiad unigol. Byddai hefyd yn fuddiol i ymgeiswyr wrando ar y recordiad o'u hymgais (a gaiff ei anfon fel rhan o'r pecyn canlyniad).

Pan fydd ymgeiswyr yn cyflwyno apêl yn erbyn dyfarniad, felly, dylent gadw'r ffeithiau a nodwyd uchod mewn cof, a byddwn yn argymell yn gryf y dylent wneud cais am adroddiad unigol ar eu hymgais cyn penderfynu a ydynt am apelio. Cafwyd enghreifftiau yn y gorffennol o ymgeiswyr yn apelio ar ôl derbyn canlyniad lle nad oedd ond un elfen yn llithro o dan y radd angenrheidiol i lwyddo, ond gan nad oeddent wedi gofyn am adroddiad unigol ar eu gwaith yn gyntaf, nid oeddent wedi sylweddoli bod ambell radd arall a gawsant yn eithaf hael. Dim ond hyn a hyn o fân lithriadau y gellir eu caniatáu, hyd yn oed o dan amodau'r Prawf CAP.

Os penderfynir apelio yn erbyn dyfarniad, dylid cofio bod yr ymgais yn cael ei hasesu o'r newydd, ac felly y gellid dod i'r casgliad bod y graddau gwreiddiol yn rhy hael neu'n rhy llym. Nid oes rhaid dadlau yn erbyn unrhyw elfennau penodol yn yr adroddiad wrth apelio, ond yn amlwg byddai o fudd cyfeirio at unrhyw elfennau a allai, ym marn yr ymgeisydd, fod wedi peri i'r perfformiad lithro o dan y safon ofynnol.

7. Canllawiau asesu Prawf CAP

Asesu Prawf CAP

Wrth asesu pob ymgais, bydd yr aseswyr yn:

- penderfynu ar un marc ar gyfer y 5 maen prawf
- llunio sylw cryno am yr ymgais

Y 5 maen prawf a'r marciau

Wrth asesu cyfieithiadau bydd yr aseswyr yn rhoi marc o 5 i 1 ar gyfer yr agweddau a ganlyn:

- Geirfa gyffredinol
- Geirfa dechnegol
- Deall, dehongli a chywirdeb
- Cystrawen, cywair ac idiom
- Arddull a chyflwyniad technegol

Bydd y marciau o 5 i 1 yn cyfateb i:

5 = Da iawn
4 = Da
3 = Derbyniol
2 = Gwan
1 = Gwan iawn

Rhaid cael marc o 3 neu uwch ym mhob un o'r pum categori er mwyn llwyddo.

Y cryfderau a gwendidau a ystyrir wrth asesu

CRYFDERAU

Geirfa gyffredinol
Dim oedi gyda geiriau cyfarwydd annhechnegol.

Geirfa dechnegol
Yn defnyddio'r un termau ag y byddai arbenigwr a phobl gyfarwydd â'r maes gan gynnwys y jargon perthnasol; dim oedi nac ymbalfalu am dermau technegol.

Deall, dehongli a chywirdeb
Yn gyfarwydd ac yn/neu'n hyderus â maes y drafodaeth, ac yn cyfleu cynnwys y drafodaeth yn gywir.

GWENDIDAU

Geirfa gyffredinol
Yn petruso wrth gyfieithu geiriau cyffredin ac annhechnegol.

Geirfa dechnegol
Yn defnyddio termau na chânt eu harfer gan arbenigwyr ac eraill cyfarwydd â'r maes; yn ansicr wrth gyfieithu termau technegol.

Deall, dehongli a chywirdeb
Yn anghyfarwydd â maes y drafodaeth ac yn ansicr o'r herwydd. Yn gadael bylchau ar adegau; yn cyfleu cyfran sylweddol o gynnwys y drafodaeth yn anghywir neu mewn modd camarweiniol.

Cystrawen, cywair ac idiom
Yn defnyddio: cystrawen hollol briodol gyda'r cymalau'n cydlynu ac yn rhedeg yn naturiol; geiriau ac ymadroddion priodol eu cywair yn gyson; yn trosi priod-ddulliau i rai sy'n naturiol yn yr iaith darged.

Arddull a chyflwyniad technegol
Llais meicroffon dymunol, heb synau diangen megis peswch, ebychiadau llanw, na sŵn cymryd gwynt. Y cyfieithiad yn llifo yn ôl y galw gan adlewyrchu cywair llais y gwreiddiol, heb fylchau o ddistawrwydd amlwg. Tôn amrywiol. Yn medru parhau i gyfieithu drwy gydol y Prawf CAP gan gynnal cyflymdra'r gwreiddiol, heb ddangos arwyddion blinder a cholli hyder.

Cystrawen, cywair ac idiom
Cystrawennu a chydlynu gwan; diffyg rhediad naturiol. Yn defnyddio geiriau ac ymadroddion amhriodol eu cywair yn aml; yn trosi priod-ddulliau'n llythrennol neu gan ddefnyddio ymadroddion sy'n anidiomatig yn yr iaith darged.

Arddull a chyflwyniad technegol
Diffyg cynhesrwydd o ran lleisio, peswch, ebychiadau llanw, sŵn cymryd gwynt, gweiddi gormod/siarad yn rhy dawel, anadlu nerfus neu swnllyd. Yn cyfieithu mewn hyrddiau anwastad, heb fod yn adlewyrchu cywair llais y gwreiddiol drwy gydol y perfformiad. Tôn undonog. Y perfformiad yn dirywio ac/neu'n arafu'n ormodol wrth i'r sesiwn fynd yn ei blaen oherwydd blinder, neu golli'r gallu i ganolbwyntio a dyfalbarhau.

8. Aelodaeth o Gymdeithas Cyfieithwyr Cymru

Buddion aelodaeth

Cynigir nifer o fuddion a gwasanaethau i aelodau'r Gymdeithas, yn eu plith:

- Tystysgrif Aelodaeth
- Llawlyfr Aelodaeth
- Enw a gwybodaeth ar wefan y Gymdeithas: cofnod aelodaeth a phroffil
- Bwletin newyddion misol ynghyd â bwletin yn nodi swyddi a thendrau sydd ar gael
- Prisiau arbennig ar gyfer gweithdai a digwyddiadau'r Gymdeithas
- Yr hawl i Aelodau Cyflawn ac Aelodau CAP ddefnyddio logo arbennig
- Mantais wrth dendro am gontractau yn y sector cyhoeddus lle gofynnir am aelodaeth gydnabyddedig

Datblygu Proffesiynol Parhaus (DPP)

Anogir holl aelodau'r Gymdeithas i roi sylw ac amser i'w datblygiad proffesiynol. Cynigir arweiniad a chyfarwyddyd yng nghynllun DPP y Gymdeithas, 'Balchder Crefft: Datblygu Proffesiynol Parhaus, ei fanteision', y ceir copi ohono ar wefan y Gymdeithas, https://www.cyfieithwyr.cymru/cy/datblygu-proffesiynol/cynllun-datblygu-proffesiynol

Ymddygiad proffesiynol

Wrth dalu eu tâl aelodaeth mae holl aelodau'r Gymdeithas yn gwybod bod disgwyl iddynt ymddwyn yn unol â'r Cod Ymddygiad Proffesiynol, y ceir copi ohono ar wefan y Gymdeithas, https://www.cyfieithwyr.cymru/cy/dod-o-hyd-i-gyfieithydd/ymddygiad-proffesiynol-1

Y tâl aelodaeth

Mae'r tâl aelodaeth blynyddol yn **£150.00** i bob aelod, ac eithrio Aelodau Sylfaenol yn nhair blynedd cynta'u haelodaeth a fydd yn talu **£140.00**

Bydd aelodau newydd a fydd yn ymuno â'r Gymdeithas am y tro cyntaf yn talu tâl aelodaeth arbennig yn y flwyddyn y maent yn llwyddo yn y drefn arholi. Mae'r tâl hwnnw'n dibynnu ar y dyddiad y gwnaethant lwyddo.

Mae blwyddyn aelodaeth y Gymdeithas yn dechrau ar 1 Ebrill. Yn ystod Ebrill a Mai bob blwyddyn gweithredir trefn gadarn ar gyfer atgoffa ac ail-atgoffa aelodau i dalu'u tâl aelodaeth. O ganlyniad, dim ond enwau aelodau sydd wedi talu'u tâl aelodaeth am y flwyddyn sydd ar wefan y Gymdeithas.